

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

SPRÁVA

o kontrole realizácie internej časti maturitnej skúšky – teoretickej časti odbornej zložky v strednej odbornej škole v školskom roku 2015/2016

Štátna školská inšpekcia (ďalej ŠŠI) vykonala 19 tematických inšpekcií na stredných odborných školách (ďalej SOS), v rámci ktorých sa sledovala pripravenosť škôl na internú časť maturitnej skúšky – teoretickú časť odbornej zložky (ďalej TČOZ MS) a jej priebeh a organizácia. Inšpekcie sa uskutočnili vo všetkých školách s vyučovacím jazykom slovenským. Z kontrolovaných škôl bolo 6 súkromných. V riadnom termíne vykonalo TČOZ MS spolu 1 255 žiakov, z nich bolo 61 so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami – zdravotne znevýhodnených.

Dobrovoľne niektorú z častí MS z 1 predmetu konalo 99 žiakov, z nich 89 (90 %) maturovalo z 1 predmetu zo vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami, 8 žiakov z Jazyka a komunikácie a 2 zo vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť.

Z 2 predmetov dobrovoľne maturovali 3 žiaci. Z nich 2 vykonali MS z predmetov zaradených do vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia a Matematika a práca s informáciami a 1 žiak vykonal MS z oboch predmetov zo vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť.

Pripravenosť škôl na internú časť MS – TČOZ

Termíny na vymenovanie predsedov školských maturitných komisií (ďalej ŠMK), predmetových maturitných komisií (ďalej PMK) a skúšajúcich z radov pedagogických zamestnancov stanovené právnymi predpismi boli dodržané. Na návrh predmetových komisií riaditelia všetkých kontrolovaných stredných škôl a následne predsedovia PMK schválili v termíne témy pre TČOZ MS.

Pri kontrole pripravenosti škôl sa zistili viaceré nedostatky.

Členovia **PMK** neboli menovaní v súlade so školským zákonom – riaditeľ 1 SOŠ¹ namiesto majstrov odbornej výchovy (ďalej MOV) vymenoval do PMK (odbor operátor drevárskej a nábytkárskej výroby) inštruktorov žiakov a skúšajúci pedagogickí zamestnanci v 2 školách² (1 učiteľ a 1 MOV) nespĺňali **kvalifikačné predpoklady** na vyučovanie predmetov, z ktorých sa konala MS.

V PMK 11 škôl v pozícii skúšajúcich neboli zástupcovia vecne príslušných stavovských alebo profesijných organizácií, napriek tomu, že školy požiadali o ich delegovanie. Delegovaní zástupcovia boli v 2 školách, z toho v 1 SOŠ³ zástupca kládol otázky a podieľal sa na klasifikácii a celkovom hodnotení TČOZ MS, v ďalšej škole⁴ jeho účasť nebola prínosom, bol pasívny, do komunikácie so žiakmi sa nezapájal a nevyužil možnosť podieľať sa na ich výslednom hodnotení a klasifikácii. V 1 kontrolovanom subjekte⁵ bol stavovskou organizáciou delegovaný zástupca po stanovenom termíne, preto ho riaditeľka školy nevymenovala za člena PMK, zastával funkciu odborníka z praxe. V 3 školách⁶ riaditelia **nespolupracovali** pri príprave MS s príslušnými stavovskými alebo profesijnými organizáciami a nepredložili im maturitné témy pre predmet TČOZ na vyjadrenie. Ďalšie

¹ SSOŠ, SNP 1202/14, Dolný Kubín

² SSOŠ, Hviezdoslavova 11, Bardejov; SSOŠ, SNP 1020/14, Dolný Kubín

³ SOŠ, Športová 675, Stará Turá – Slovenská obchodná a priemyselná komora (ďalej SOPK)

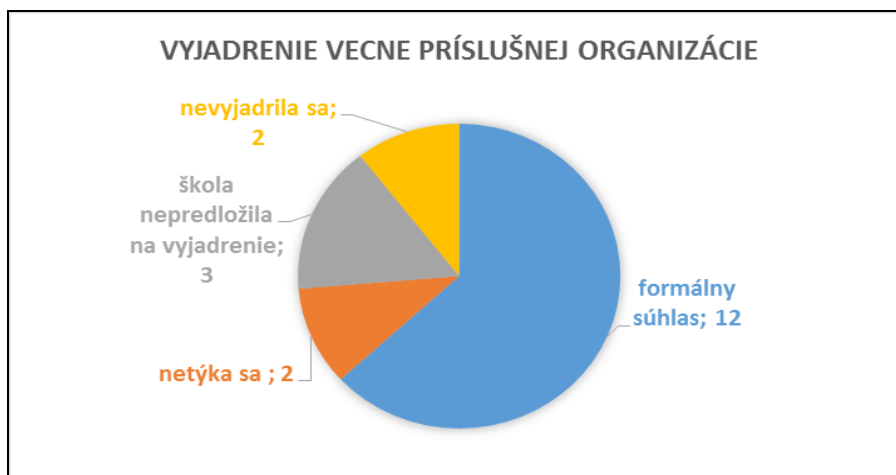
⁴ SSOŠ, SNP 1201/14, Dolný Kubín – Republiková únia zamestnávateľov

⁵ SOŠ obchodu a služieb, Jilemnického 24, Trenčín – SOPK

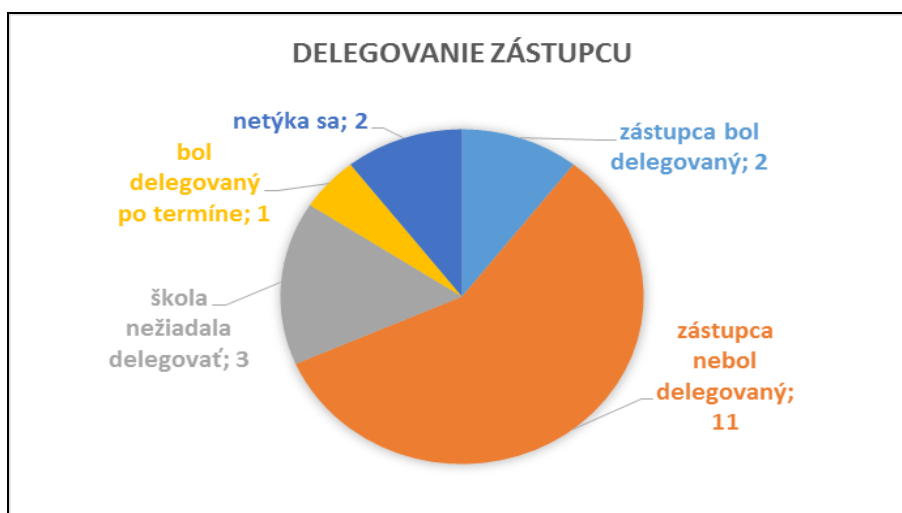
⁶ SSOŠ, Postupimská 37, Košice; SOŠ obchodu a služieb, Rožňavská Baňa 211, Rožňava; SSOŠ, Hviezdoslavova 11, Bardejov

2 školy v stanovenom termíne témy predložili, ale k ich obsahu sa príslušné organizácie **nevyjadrili** ⁷.

Graf 1 – Vyjadrenie vecne príslušnej stavovskej alebo profesijnej organizácie k maturitným témam

Graf 2 – Delegovanie zástupcu vecne príslušnej stavovskej alebo profesijnej organizácie na MS

Pre kontrolovaný študijný odbor v 2 školách ⁸ (učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo) nebola určená **vecná pôsobnosť** príslušnej stavovskej alebo profesijnej organizácie.

Vedúci pedagogický zamestnanec 1 školy ⁹ využil možnosť prizvať **odborníka z praxe** na odbornú zložku MS. V 2 SOŠ ¹⁰ plnili funkciu odborníka z praxe prizvaní zástupcovia vecne príslušných organizácií.

⁷ SOŠ technická, Dukelských hrdinov 2, Lučenec – SOPK; Spojená škola – Stredná priemyselná škola Ignáca Gessaya, Sídl. Medvedzie I. 133/1, Tvrdošín – SOPK

⁸ Súkromná pedagogická a sociálna akadémia EBG, Lesná 909/28, Humenné; Pedagogická a sociálna akadémia, Bullova 2, Bratislava

⁹ SOŠ techniky a služieb, Laskomerského 3, Brezno

¹⁰ SOŠ obchodu a služieb, Jilemnického 24, Trenčín; SOŠ, Športová 675, Stará Turá

Priebeh a organizácia internej časti MS – TČOZ

Školy vytvorili žiakom vhodné podmienky na konanie TČOZ, ale pri priebehu a organizácii nepostupovali všetky v súlade s právnymi predpismi.

Maturitné témy neboli vypracované v súlade s výkonovými štandardmi pre teoretické vzdelávanie pre príslušný odbor v 2 kontrolovaných subjektoch¹¹ (odborníci mechanik počítačových sietí, operátor drevárskej a nábytkárskej výroby). Stanovené témy boli všeobecné, úlohy v nich boli vypracované väčšinou len na úrovni zapamätania a porozumenia učiva, chýbali úlohy na aplikáciu.

Povinnosti stanovené právnou normou si neplnili všetci **predsedovia PMK**, pretože nezabezpečili dodržiavanie **kritérií hodnotenia** predmetu TČOZ vo všetkých PMK. V kontrolovanej škole¹² nechal predseda PMK hodnotiť odpovede žiakov inštruktorov, ktorí nepoznali kritériá a teda ich nevyužívali. Výsledné hodnotenie niektorých žiakov nezodpovedalo ich vedomostnej úrovni a bolo ovplyvnené neobjektívnym hodnotením prítomných inštruktorov. V ďalšej kontrolovanej PMK¹³ predsedníčka neupozornila na nesprávne kritériá hodnotenia odpovedí žiakov, ktoré boli v rozpore s právnym predpisom a doplnené o ďalšie 2 kritériá, ktoré použili (aj keď iba sporadicky) na MS. Členovia komisie v dostatočnej miere nekomunikovali medzi sebou o výsledkoch odpovedí žiakov na jednotlivé úlohy podľa stanovených kritérií, čo viedlo k neobjektívnosti hodnotenia niektorých žiakov. Viaceré učebné pomôcky použité v tejto škole na MS mali pre žiakov nápovedný obsah.

Úroveň vedomostí a zručností žiakov bola rôzna, vo väčšine kontrolovaných subjektov na priemernej úrovni, v súlade s cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti absolventov v kontrolovaných odboroch a korešpondovala s ich výsledkami počas štúdia. V 3 školách¹⁴ jednotlivci preukázali nízku úroveň osvojených poznatkov a zručností vo vzťahu k cieľovým požiadavkám absolventov (odborníci mechanik počítačových sietí, operátor drevárskej a nábytkárskej výroby, operátor stavebnej výroby). Vedomosti prezentovali zväčša nesamostatne, nevyjadrovali sa v súvislostiach a ich komunikačné spôsobilosti boli na nízkej úrovni. Nedostatky sa prejavili aj v používaní základných pojmov a odbornej terminológie. Pri takejto nízkej úrovni preukázaných vedomostí a zručností žiakov členovia PMK pri výslednej známke prihliadali v súlade s právnym predpisom na stupne ich prospechu počas štúdia. V ostatných školách vo väčšine prípadov toto nebolo potrebné, nakoľko sa hodnotenie odpovedí žiakov výrazne neodlišovalo od dosiahnutých výsledkov žiakov počas ich štúdia.

Všetky SOŠ dodržali čas na prípravu a odpoveď žiakov i počet skúšaných žiakov v jednom dni. TČOZ sa uskutočnila za sústavnej prítomnosti všetkých menovaných predsedov a členov PMK.

Pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vytvorili školy vhodné podmienky, napr. akceptovali úpravu podmienok maturitnej skúšky žiakov so zdravotným znevýhodnením predĺžením času, v maturitných témach predložených žiačke upravili písmo a riadkovanie podľa odporúčania centra špeciálno-pedagogického poradenstva pre žiakov so sluchovým postihnutím.

Iné zistenia

- v kontrolovanej škole¹⁵ plnila predsedníčka ŠMK aj funkciu predsedníčky PMK,

¹¹ SSOŠ, Postupimská 37, Košice; SSOŠ, SNP 1201/14, Dolný Kubín

¹² SSOŠ, SNP 1201/14, Dolný Kubín

¹³ SSOŠ ANIMUS, Levická cesta 40, Nitra

¹⁴ SSOŠ, Postupimská 17, Košice; SSOŠ, SNP 1202/14, Dolný Kubín; SOŠ technická, Komenského 496/37, Námestovo

¹⁵ SSOŠ ANIMUS, Levická cesta 40, Nitra

- riaditeľka SOŠ¹⁶, ako členka školskej maturitnej komisie, nebola v priebehu TČOZ v škole prítomná.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- vypracovanie maturitných tém v súlade s výkonovými štandardmi pre teoretické vzdelávanie pre príslušný odbor,
- hodnotenie odpovedí žiakov v súlade so stanovenými kritériami hodnotenia,
- spolupráca príslušných stavovských a profesijných organizácií a škôl,
- zvýšenie náročnosti požiadaviek na úroveň vedomostí a zručností žiakov,
- menovanie skúšajúcich členov PMK, spĺňajúcich kvalifikačné predpoklady na vyučovanie predmetu, z ktorého sa skúška vykonáva.

Záver

ŠŠI zistila pri kontrole pripravenosti a priebehu TČOZ MS nedostatky vo viacerých kontrolovaných subjektoch.

Stanovené podmienky na kvalifikačné predpoklady skúšajúcich na vyučovanie predmetov, z ktorých sa konala MS a právnym predpisom určené zloženie PMK neboli dodržané vo viacerých školách.

Maturitné témy v 2 subjektoch neboli vypracované v súlade s výkonovými štandardmi pre kontrolovaný odbor a v 3 SOŠ neboli predložené vecne príslušnej stavovskej alebo profesijnej organizácii na schválenie. Väčšina škôl, ktoré témy týmto organizáciám predložili, dostala súhlasné formálne vyjadrenie bez pripomienok aj napriek tomu, že tieto neboli vo všetkých SOŠ rozpracované v rozsahu určenom výkonovými štandardmi pre teoretické vzdelávanie pre kontrolovaný vyučovaný odbor. V prípade 2 škôl, ktoré žiadali o vyjadrenie, sa vecne príslušné stavovské organizácie a profesijné organizácie nevyjadrili a svojho zástupcu ako člena PMK delegovali len do 2 stredných odborných škôl.

Úroveň vedomostí a zručností žiakov bola vo väčšine kontrolovaných subjektov na priemernej úrovni, v 3 školách jednotlivci preukázali nízku úroveň osvojených poznatkov a zručností vo vzťahu k cieľovým požiadavkám absolventov.

Negatíva, ktoré sa zistili pri hodnotení a klasifikácii odpovedí žiakov, spočívali v nepremyslenom a nedôslednom systéme hodnotenia pomocou kritérií, ktoré neboli stanovené v súlade s právnym predpisom a v nesprávnom zložení predmetovej komisie.

Pri priebehu a organizácii TČOZ MS sa nevyskytli žiadne rušivé momenty. Skúšajúci členovia jednotlivých PMK vytvorili počas skúšania pokojnú, priaznivú atmosféru a zabezpečili plynulý a nerušený priebeh MS.

Odporúčania a podnety

- *Riaditeľom stredných odborných škôl*
 - využívať možnosť prizývania odborníka z praxe na TČOZ MS,
 - menovať členov predmetových maturitných komisií v súlade s právnym predpisom,
- *Stavovským organizáciám a profesijným organizáciám*
 - odstrániť formálny prístup pri vyjadrovaní sa k obsahu maturitných tém,
 - delegovať zástupcov do PMK pre TČOZ MS.

¹⁶ Súkromná pedagogická a sociálna akadémia EBG, Lesná 909/28, Humenné